

Eerste hulp en levensreddend handelen op locatie

Ook als er veilig en zorgvuldig wordt gewerkt kunnen zich incidenten of ongevallen voordoen. Medewerkers kunnen bovendien onwel worden. Bij een ongeval of noodsituatie moeten de EHBO'ers of de BHV'ers/ HGA'ers snel handelend kunnen optreden. De bedrijfshulpverlening heeft de voorpostfunctie voor een ambulance of andere hulpverleningsorganisatie. Zij moet niet alleen zorgen voor het slachtoffer, maar ook voor de eigen veiligheid en die van de omgeving. Hoe kan de hulpverlening zo goed mogelijk verlopen?

1 Zorg dat de eerste hulp voor elke locatie goed geregeld is

Bedrijven met één of meer werknemers in dienst moeten hun bedrijfshulpverlening geregeld hebben, ook voor het werken op locatie. Daar waar sprake is van werk met een verhoogd risico, moet altijd iemand aanwezig zijn voor levensreddende handelingen (zoals reanimatie, bedienen van de defibrillator (AED) en het stelpen van slagaderlijke bloedingen).

- Bespreek vooraf voor elke locatie welke eisen gesteld moeten worden aan de bedrijfshulpverlening. Gaat het om een goed bereikbare werkplek zonder risicovol werk? Dan kan een mobiele telefoon en een goed gevulde verbandtrommel al voldoende zijn.
- Maak aanvullende afspraken en voorzieningen voor niet of nauwelijks bereikbare plaatsen. Daarvoor bestaat de opleiding Hulpverlening Geïsoleerde Arbeid (HGA) (zie kader).
- Laat medewerkers nooit alleen werken bij risicovolle werkzaamheden en in situaties die als risicovol ingeschat kunnen worden. Beoordeel vooraf of hier sprake van is.
- Regel ook bij klimwerkzaamheden adequate hulpverlening (reddend klimmen): medewerkers moeten in dat geval hun collega's uit een benarde situatie in een boom kunnen redden.
- Voorzie medewerkers op elke locatie van goede communicatiemogelijkheden (mobiele telefoons met ICE-nummer, maar ook GPS op slechte bereikbare, geïsoleerde plaatsen). Zo kunnen ze snel deskundige hulp inschakelen.
- Spreek bovendien af dat anderen weten waar men die dag aan het werk is. Vul dit aan met meldingsafspraken voor mensen die op geïsoleerde plekken werken. Zo kan men in de gaten houden of 'alles goed gaat'.

HGA (Hulpverlening Geïsoleerde Arbeid)

Speciaal voor de werkzaamheden in Bos en Natuur is de Hulpverlening Geïsoleerde Arbeid (HGA) opgezet. Hiermee kan aan de Arboret worden voldaan om bij geïsoleerde arbeid de eerste hulp goed te regelen. Met geïsoleerde arbeid wordt bedoeld: "een werkomgeving waar binnen roep- en zichtafstand geen of zelden personen aanwezig zijn". De HGA-er leert tijdens zijn opleiding omgaan met deze geïsoleerde omstandigheden en leert tevens:

- Zich bewust worden van de risico's tijdens het uitvoeren van werk in bos en natuur, efficiënt en deskundig optreden in noodsituaties.
- Wat is een geïsoleerde werkplek en hoe daar mee om te gaan.
- Wat te doen bij een ongeval (betekenis en grondbegin-selen EHBO).
- Wat te doen bij een beginnende brand.
- Communicatie, inschakelen hulpdiensten vanuit afgelegen gebieden (voorpostfunctie).
- Praktische tips bij werken op een geïsoleerde werkplek.

Uitgangspunt voor de HGA zijn de werkzaamheden en de (terrein)omstandigheden, niet de grootte van het bedrijf. Bij de volgende risicovolle en zeer risicovolle werkzaamheden moet er altijd met minstens 2 mensen worden gewerkt, van wie minstens één HGA-er: werkzaamheden met de motorzaag, heggenschaar, takversnipperaar, slagen snijgereedschap, werken op hoogte, 1-assige trekker, boten, handgrondboor, diverse werkzaamheden in de werkplaats, werkzaamheden aan bos- en landbouwtrekker, werkzaamheden met het paard en branden van takhout.

2 Zorg dat alle medewerkers de basisregels voor eerste hulp en levensreddend handelen kennen

Bij een incident of ongeval gelden een aantal uitgangspunten:

- Let als hulpverlener altijd op de eigen veiligheid. Hoe ernstig een situatie ook is en hoe dringend hulp ook nodig is, een hulpverlener mag nooit zichzelf in gevaar brengen: als de hulpverlener iets overkomt, is er geen hulp meer, én een extra slachtoffer! Zorg dat niet alleen de hulpverleners maar ook de medewerkers dit uitgangspunt kennen en begrijpen.
- Zorg – voordat de hulpverlener zich om het slachtoffer bekommert – dat er geen gevaar is voor omstanders. Waarschuw mensen in de omgeving (ook collega's), stel de situatie veilig en stuur, als dat nodig is, omstanders weg. Voorkom hiermee dat anderen in gevaar komen én dat de hulpverlening wordt gehinderd.
- Ga als hulpverlener na wat er is gebeurd en wat het slachtoffer mankeert. Zorg voor een goed beeld, ook door vragen te stellen aan slachtoffer – als dat kan – en aan getuigen. Dit is ook voor het contact met de deskundige hulpverleners van groot belang. Maak een goede inschatting wat het slachtoffer zou kunnen mankeren.
- Stel het slachtoffer gerust: moeilijk, maar erg belangrijk! Wees wel zo eerlijk mogelijk over de situatie.
- Blijf vriendelijk, ook als het slachtoffer agressief is naar de hulpverlener. Vraag eventueel collega's om hulp bij het geruststellen en kalmeren van het slachtoffer. Dreigt gevaar voor de hulpverlener (als het slachtoffer agressief of extreem angstig is en daardoor gevaarlijk gedrag vertoont): laat het slachtoffer voorlopig met rust.
- Zorg indien nodig voor deskundige hulp. Laat dit doen door een collega / omstander; zorg dat de hulpverlener bij het slachtoffer blijft. Diegene die hulp gaat halen moet voldoende geïnformeerd zijn om de hulpverleners de juiste informatie te kunnen geven: waar moeten ze zijn, wat mankeert het slachtoffer, zijn er meer slachtoffers, wat is er precies gebeurd, is er nog steeds gevaar, wie of wat moet er komen?
- Help het slachtoffer zo mogelijk ter plekke. Het verplaatsen van het slachtoffer kan nog niet ontdekt letsel verergeren. Ga dus nooit 'slepen' met een slachtoffer, maar laat dit over aan de deskundige hulpverleners. Is er sprake van een gevaarlijke situatie (zoals brandgevaar, omvalgevaar, verstikingsgevaar): verplaats het slachtoffer voorzichtig uit de gevaarlijke situatie.

Middelen en opleiding

- Waarborg dat de volgende middelen op locatie aanwezig zijn: een volledige EHBO-koffer (zie kader), (gekeurde) brandblusser. Check regelmatig of alles nog op orde is.
- Communicatiemiddelen: mobiele telefoon (bij alleen werken eventueel met omvalbeveiliging), GPS.
- Leid de mensen die als hulpverlener moeten optreden voldoende op, laat ze herhalingscursussen volgen, en oefen ook met regelmaat (ook reddend klimmen als dat aan de orde is).

Inhoud EHBO-koffer voor Bos en Natuur

Gebruik een verbandtrommel met minimaal een standaard "B-vulling", aangevuld met extra snelverbanden, tekenpincet, reddingsdeken e.d.:

- Latex handschoenen (large), per paar: 1
- Wondsnelverband, 6 x 8 cm: 2
- Snelverband Hollands Model nr. 1 elastisch: 4
- Snelverband Hollands Model nr. 2 elastisch: 2
- Veiligheidsspelden, per 6 stuks: 1
- Witte watten, pakje à 10 gram: 2
- Synthetische watten, 200 x 10 cm: 2
- Gaascompressen steriel, 5 x 5 cm, pakje 10 stuks: 1
- Gaascompressen steriel, 1/16, pakje 16 stuks: 1
- Nobaline 8 x 10 cm, per stuk: 2
- Nobafix, elastisch hydrofiel windsel, 400 x 6 cm: 3
- Cambric of Ideaal windsel 400 x 6 cm: 1
- Cambric of Ideaal windsel 400 x 8 cm: 1
- Driekante doek (disposable): 1
- Kleefpleister 900 x 2,5 cm: 1
- Wondpleister 100 x 6 cm: 1
- Verbandschaar Lister 14 cm: 1
- "Kiss of Life": 1
- Splinterpincet Feilchenfeld: 1
- Tekenpincet: 1
- Flacon Betadine, 10 ml: 1
- Reddingsdeken: 1

Meer informatie

Oranje Kruis: www.ehbo.nl

NIBHV: bhv@nibhv.nl

www.boschap.nl: Brochure HGA, AI-bladen, info over BHV-HGA/cursussen

Arbocatalogus Bos en Natuur:

www.arbocatalogusbosenatuur.nl